

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Egész évre K 440.— | Negyed évre K 110.—
Fél évre . 220.— | Egy hónap . 50.—

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIAC-UTCA 48.
TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal és nyomda 18
Szerkesztőség 10-20

Előkészületek a nemzetgyűlés pénteki ülésére

Budapest, márc. 31. A politikai helyzet tarthatatlanságával kapcsolatban arról beszélnek a politikai körök, hogy a kiszgazdapárt állásfoglalása következtében *kormányválság lesz és hogy Teleky Pál gróf miniszterelnök beadja a kormány lemondását.* Erőből volt szó tegnap este a kiszgazdapárt körhelyiségében. A beszélgetésben részt vett nagyatyádi Szabó István földmívelésügyi miniszter is, aki a következőket mondta:

— *Ma nem lehet kormányt bukztatni, amikor a ház ég. Ellenben el kell oltani a házat, azután lehet keresni a gyújtogatót!*

Tomcsányi Vilmos Pál igazságügyminiszter erre megjegyezte:

— *A mai határok mellett az jön be az országba, aki akar.*

Később a képviselők a miniszterekkel *bizalmas tanácskozássra* ültek össze, amelyen nagyatyádi Szabó István miniszter ismertette a helyzetet. Politikai körök számítása szerint ezen a héten nem történik változás a kormányban, a jövő héten azonban minden valószínűség szerint *kormányválság lesz.*

Budapest, márc. 31. A nemzetgyűlés holnapi ülését, amelyet sürgősen összehívtak, feszült érdeklődés előzi meg. Ma este egy a kiszgazdapárt, mint a kereszténypárt értekezletet tart és végképen ezeken fognak határozni arról, hogy a holnap szőnyegre kerülő eseménnyel szemben milyen álláspontot foglaljanak el.

Ugy nagyatyádi Szabó Istvának a kiszgazdapártban tegnap elhangzott kijelentéseiből, mint az egész keresztény párt magatartásából megállapítható, hogy a válság *belső politikai vonatkozásai lényegesen enyhültek* és amiről legutóbb több ízben szó esett, a *Teleky-kormány lemondása, vagy részleges kicserélése a közeli napokban nem fog bekövetkezni.*

Habár a holnapra összehívott ülésen más tárgy nem szerepelhet, mint amelyet az összehívást kérő iven megjelöltek, mégis valószínű, hogy a kiszgazdák *érinteni fogják összes már régtől fogva hangoztatott sérelmeiket. Közülük feltétlenül fel fog szólalni Hentz Károly és Kovács J. István.* Ugyancsak beszélni fog holnap *Erekly Károly, továbbá a*

független kiszgazda- és polgári párt részéről *Balla Aladár.* Valószínűnek mondják azt is, hogy beszédet mond *Andrássy Gyula* is.

A keresztény párt magatartásáról különben a párt részleteiben csak ma este határoz, amikor már a fővárosban lesz *Andrássy Gyula* gróf is és a párt-értekezleten megjelenve, tájékoztatni fogja elváratait. A keresztény pártban arról vannak most meggyőződve, hogy *kormányválság nincs és a holnapi üléstől kifolyólag nem is lesz.* A párt azon van, hogy holnap lehetőleg biztosítsa a vita nyugodt és zavartalan menetét. Amennyiben *Andrássy Gyula* az ülésen nem szólal fel, akkor a keresztény párt nem is vesz részt a vitában. Itt egyébként kívánatosnak tartanak és ez irányban előterjesztést is tesznek, hogy a *Ház holnap első sorban zárt ülést tartson* és csak később folytassa nyilvánosan a vitát. *Teleky Pál gróf miniszterelnök nyilatkozata azonban mindenesetre a nyilvánosság előtt fog elhangzani.*

Ma még eldöntetlen az a kérdés, hogy hány szónok szól hozzá a holnapi ülésen szereplő tárgyhöz. A házszabályok ugyanis tág teret engednek a magyarázatnak. Ezt a kérdést *Rakovszky István* elnök dönti el, aki az este megjött a bécsi hajóval és délből megjelent a Házban. Sürgönyöztek *Bottlik József* alelnöknek is, akinek érkezését ma estére várják.

Nagyatyádi Szabó Istvánt a földmívelésügyi miniszteriumban ma délelőtt is pártjának számos vezető tagja kereste fel és hosszasan tanácskozott vele.

Teleky miniszterelnök hazaérkezése után ma délután minisztertanács lesz.

A kormány összes tagjai a miniszterelnök kivételével ma délelőtt 10 órakor minisztertanácsra ültek össze a miniszterelnöki palotában. A minisztertanácscon *Gratz Gusztáv* külügyminiszter elnökölt.

Budapest, márc. 31. A nemzetgyűlés holnapi ülésén a házszabályok értelmében négy szónok szól hozzá a Ház összehívásának kérdéséhez, a megállapodások szerint azonban kerülni kívának minden olyan körülményt, amely az ellentétek kielezéséhez vezetne.

Rassay Károly kijelentette, hogy felszólalásában *leplezetlenül és ki-méltellenül fog foglalkozni a helyzettel,* amire viszont a keresztény párti körökben elhatározták, hogy zárt ülést kérnek.

Zárt ülésre midamellett nem

lesz szükség, mert a ma esti intéző bizottsági ülés s a pártok értekezletei akként fognak határozni, hogy biztosítsák az ülés zavartalan, szinte ünnepélyes lefolyását.

Károly király Budapesten járt

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

Szombaton, e hó 26-án éjjel fél tizenegy órakor *IV. Károly király* váratlanul megjelent Szombathelyen és a püspöki palotában szállott meg. A lelki gyakorlatok végzése céljából a Szombathelyen tartózkodó *Vass József* közoktatásügyi miniszter *Teleky Pál* gróf miniszterelnököt, a ki családostól a vasvármegyei *Ivanczon, Sigray Antal* gróf kerületi kormánybiztos birtokán töltötte az ünnepet, a legsürgősebben Szombathelyre kérte. A miniszterelnök a felszólítást éjfél után két órakor kézhez véve, *Sigray* gróf kormánybiztossal együtt hajnalban Szombathelyre érkezett s esupán ott szerzett tudomást a király megérkezéséről.

A miniszterelnök és *Vass* miniszter reggel fél hétkor Budapestre indult, hogy a reggel nyolc órakor elutazó királyt megelőzve, a kormányzónak a szükséges jelentéseket megtehesse. Géphiba következtében azonban csak a király megérkezése után jöttek meg.

A király azonnal felkereste *Horthy Miklós* kormányzót és vele hosszabb megbeszélést folytatott. A kormányzó az ország érdekeinek feltárása mellett rámutatott annak szükségességére, hogy a király az országot mielőbb hagyja el. A király a fővárosból azonnal el is utazott, anélkül, hogy bárki mással érintkezett volna.

A kormányzó, a király megjelenése által előidézett súlyos helyzet megbeszélése céljából, a kormány Budapestén időző tagjait, valamint az ünnepek alatt itt tartózkodó néhány vezető politikust tanácskozássra hívta meg, akik a kormányzónak az ország érdekében követett eljárását teljes megnyugvással vették tudomásul.

A kormány Budapesten időző tagjai a kormányzó elnöklete alatt ismételtén megtartott tanácskozáson megállapították a teendő intézkedéseket, valamint intézkedések tétettek az iránt is, hogy a királynak idegen országok területén át való akadálytalan utazása lehetővé tétessék. Az erre vonatkozó biztosítékokat a király Szombathelyen várja be, ahol *Teleky Pál* gróf miniszterelnök személyesen gondoskodik a király biztonságáról, valamint arról is, hogy a király itt tartózkodásának magánjellege minden tekintetben megővassék.

Eddigi megállapítás szerint a király utazásáról egyetlen magyar tényezőnek sem volt előzetes tudomása, ez felelőtlen befolyásra vezetendő vissza. Az egész országban teljes a nyugalom.

Az ébredők lemondatták Szmrecsányit

Budapest, március 31. Az Ébredő Magyarok Egyesületének vezetősége kedd este ülést tartott. Az ülésen szótartették az egyesület elnökének, *Szmrecsányi György* nek az utóbbi időben tanusított politikai magatartását és azt a felfogást hangoztatták, hogy *Szmrecsányi* ténykedése az ébredők további jövőjére káros kihatással lehet. Mindezek alapján határozati javaslatot fogadtak el, melyben a vezetőség állást foglalt *Szmrecsányi György* elnöksége ellen.

A határozatot közölték a kiszgazdapárt vezetőségével, ahová *Herkely Tibor* vitte el az erről

szóló jegyzőkönyvi kivonatot. *Szmrecsányi György* e határozat alapján bejelentette az egyesület elnökségéről való lemondását.

Más oldalról a következőket közlik: Az Ébredő Magyarok Egyesületének tagjai között mozgalom indult meg *Szmrecsányi György* nek az elnöki állásból való kibuktatására. Az egyesület tagjainak egy része *Herkely Tibor* vezetésével tüzte ki maga elé ezt a célt. *Szmrecsányi* azonban nem hajlandó lemondani az elnökségről, hanem az egyesület pénteki ülésén ki fogja fejteni az aktuális kérdésekben való álláspontját.

A közgyűlés a főispán-kérdés sürgős megoldását kívánja

A törvényhatóság nem mond bírálatot a nemzetgyűlés
felett — A szováti földek és a debreceni gazdák

A törvényhatósági bizottság márciusi közgyűlése

Debrecen város törvényhatósági bizottságának márciusi rendes közgyűlését ma délelőtt fél tíz órakor nyitotta meg a szabadságot fősipánt helyettesítő Csóka Sámuel polgármesterhelyettes-főjegyző.

A polgármesteri jelentés a rendes adatokon kívül közli a belügyminiszter március 21-én kelt leiratát, amelyben a főispán távollétének tartamára Csóka Sámuel polgármesterhelyettes-főjegyzőt bízta meg a főispáni teendők elvégzésével.

Márk Endre szól hozzá a polgármesteri jelentéshez. A jelentést — úgy mond — tudomásul veszem, azt a részét azonban, amelyben az a jelentés foglaltatik, hogy a belügyminiszter ur Huberth Ottó főispánnak szabadságot adott és helyettesítésével megbízta a polgármesterhelyettes-t, nem veszem tudomásul és kérem a közgyűlést is, hogy ne vegye tudomásul. Mi, a törvényhatóság, ebben a kérdésben már régebben állást foglaltunk és ezt az állásfoglalásunkat a kormányzatnak, szorosán véve magának a belügyminiszternek tudomására juttattuk. Küldöttséget is menesztettünk, ígéretet is kaptunk, hogy itt igen rövid időn belül olyan változás történik, amely a törvényhatóságot végre rávparthoz juttatja. Ennek dacára ez az óhajtatásunk eddig még tette nem vált. Ugy látszik ebben a kérdésben is a halogatás, a máról-holnapra élés politikája érvényesül, de ennek a szerencsétlen országnak és benne Debrecennek, ennek a jelentős törvényhatóságnak, szüksége van elvégre belső megoldásra. Az ilyen megoldások, mint amilyeneket a kormány tett, nem vezetnek a kívánt eredményhez. Méltóztatnék tehát kimondani, hogy a közgyűlés a polgármesteri jelentésnek ezt a részét nem veszi tudomásul és felír a kormányhoz, hogy a megígért megoldást sürgősen vigye keresztül. (Helyeslés.)

Elnök: A belügyminiszter határozata kritika tárgyává nem tehető. Ha a jelentést nem méltóztatik tudomásul venni, én akkor is fogom gyakorolni ezeket a jogokat.

Márk Endre: En a kormányt az az intézkedését nem veszem tudomásul, hogy ígérete ellenére csak időleges intézkedéseket tesz, mert ez nem megoldás és nem olyan megoldás, amelyet a törvényhatóságnak megígértek. Erre fektetem a súlyt.

A közgyűlés Márk Endre indítványát egyhangul elfogadta.

A szováti földek

Vargha Elemér dr. tb. főjegyző ismertetette a belügyminiszter leiratát a szováti városi birtok jóváhagyásáról. A tanács és a jog- és pénzügyi bizottság javaslata alapján a közgyűlés elhatározta, hogy a belügyminiszter leiratát tudomásul veszi, azonban feltétlenül ragaszkodik ahhoz, hogy a közgyűlési határozatban megállapított 1827 hold teljes egészében a megjelölt tagokban debreceni gazdáknak adassék ki. Felhívta a közgyűlést a tanácsot, hogy az eladási szerződést az Altruista Bankkal és Papler Gézával mindenben az első közgyűlési határozatban és az árverés alkalmával megállapított feltételek mellett kösse meg. Az

Altruista Bankkal kötendő szerződésbe beleveendő, hogy a város a tulajdonjog bekebelezésére alkalmas nyilatkozatot csak akkor adja ki, ha meggyőződést szerez arról, hogy a vevő az összes felteleknek, különösen pedig a debreceni gazdák földigényére vonatkozó rendelkezésnek teljes egészében eleget tett. A város fentartja magának azon jogot, hogy a mezőgazdasági bizottság szakvéleménye alapján olyan debreceni gazdákat is földhöz juttasson, akik az első közgyűlési határozatban megjelölve nincsenek, magától értetődőleg azonban csak az 1827 hold területen belül.

A trianoni békeszerződés

Magáévá tette a közgyűlés Győr törvényhatóságának azon határozatát, hogy a törvényhatóságok irjanak fel a kormányhoz és a nemzetgyűléshez a főrendiház visszaállítása iránt.

Több törvényhatóság különböző állást foglalt el a trianoni békeszerződés ratifikálásával kapcsolatban. Ezeknek egyesítésével a közgyűlés úgy határozott, hogy az ezereves Magyarországot szédaraboló béke törvénybeiktatásánál, mint a nemzetre erőszakkal és elháríthatatlanul rákényszerített lényt hazafias érzésében mélyen megrendülve tudomásul veszi, mert a nemzetgyűlés csupán ellenállhatatlan kényszerből járult hozzá a becikkelyezéshez. Súlyos, szinte halálos csapást mért az igazságtalanságon felépült béke a magyar nemzetre, de jól tudja Debrecen közönsége, hogy ha az erőszaknak engedve bele is kell látszólag nyugodnia, nehogy a talpraállás lehetőségétől is megfoszassanak bennünket, azonban ez az elismerés csak látszólagos, mert érzésben és gondolatban minden magyar ember törekvése odairányul, hogy visszaszerzhessük ezereves határainkat. Felír a közgyűlés a nemzetgyűléshez, hasson oda, hogy az idegen uralom alatt nyögő magyar területek, amelyek csonka országunknak ültettek oda, mihamarabb kiürüljenek. Mivel pedig a következő nemzedékbe is bele kell oltani a ma élők fájdalmát és emlékeztetni kell arra, hogy hazánk határainak visszaszerzéséről nem mondunk le sohasem, — felír a közgyűlés a nemzetgyűléshez november 13-ának törvényhozási uton országos gyásznapra való beiktatása iránt. E napon az ország összes templomaiban gyászistentiszteletek tartandók, az iskolákban pedig a jövő nemzedéknek a gyásznap jelentőségéről és hazánk területi épségének visszaszerzéséről biztató és irányító előadások rendezendők.

A nemzetgyűlés bírálat

Zalamegye sok port felvert határozatának tárgyalása következtét ezután. Vass Károly dr. tb. tanácsnok a tanácsnak azt a javaslatát terjesztette elő, hogy bár a törvényhatóságnak törvényben gyökerező joga a kormánynak, valamint a törvényhozó testületnek egyes intézkedései, valamint általános politikai irányzatára nézve véleményt nyilvánítani és felfogásának, meggyőződésének kifejezését adni, mégis ez adott körülmények között az általános nemzeti érdekre való tekintettel nem teheti magáévá Debrecen város törvényhatósága a zalamegyei átiratban foglaltakat és ezért az átirat fölött napirendre tér.

Márk Endre: En ezt a kérdést a mai nehéz helyzetben nem intézném el. Olyan értesülések vannak Budapestről, hogy a politikai viszonyok meglehetősen élükre kezdenek állítani. Ilyen körülmények között óvatosnak, előrelátónak és vigyázónak kell lennünk politikai dolgokban. Elhamarkodott, elhibázott lépéseket ne tegyünk. En azt tartom a legcélszerűbbnek, hogy méltóztatásuk ma ezt a kérdést egyelőre levenni a napirendről és majd legközelebb — majd meglátjuk az idők folyamán — az akkori idők mértékéhez képest foglalkozunk vele.

Ballazár Dezső dr. püspök: Nem tudok egyetérteni ezzel a határozati javaslattal, mert úgy tünteti fel a dolgot, hogy mi várunk még valamit és majd csak akkor mondjuk meg a véleményünket. Az országnak most és még belátható időn belül a helyzete olyan, hogy ilyen általános kritikát gyakorolni a törvényhatóságnak a nemzetgyűlés általános munkája fölött egyáltalában nem tanácsos. Nagyon helyesen mondja az előadói javaslat, hogy igenis egyes tényeivel szemben megmondjuk a bírálatunkat, de hogy mi, a törvényhatóság, állapítsuk meg a teljes munkaképtelenségét a magyar nemzetgyűlésnek, vagy országgyűlésnek, én úgy gondolom, hogy erre a mai viszonyok egyáltalában nem alkalmasak. En kérem, hogy fogadjuk el azt a határozati javaslatot, amelyet a tanács előterjesztett, de annak a kihagyásával, ami az érdemet illeti, hogy nem tehetjük magunkévá Zalamegye átiratát, mert ez azt jelentené, mintha a tartalmával ejlenkező állást foglalnánk el. Mondjuk ki, hogy nem tartjuk időszerűnek e fölött a kérdés fölött ma érdemben határozatot hozni, ennél fogva napirendre térünk felette. Azt tehát hagyjuk ki, hogy nem tehetjük magunkévá.

Márk Endre hozzájárul a püspök javaslatához, amelyet a közgyűlés is elfogad.

Az új villamos áramárak

Vargha Elemér dr. tb. főjegyző javaslatot terjeszt elő, hogy a világítási vállalat indemnitását május 31-ig hosszabbítsa meg a közgyűlés és erre az időre a villamos áram árát emelje fel. Az átmeneti időre az árak a következők lennének: magánosoknak 13 korona, üzleteknek 18 korona, üzlet és lakás céljaira szolgáló helyiségeknek 16 korona, városi tisztviselőknél 8 korona, motorikus áram 15 korona. Ezek az árak április 1-től érvényesek. Minden kedvezmény megszüntendő, a szerződéses felek szerződésai revízió alá veendő.

Kun Béla dr. a jog- és pénzügyi bizottságban elfoglalt elutasító álláspontját feladja, mert meggyőződött róla, hogy az emelésre szükség van. Azonban ugyanakkor, amikor hozzájárul ahhoz is, hogy minden kedvezményt szüntessenek meg, amit vállalatok élveztek, ugyanakkor kéri, hogy egyelőre az átmenet idejére a kulturális intézmények, az iskolák 8 koronás kedvezményes áron kapják az áramot. Egyben utasítani kéri a világítási vállalatot, hogy azokat a változtatásokat, amelyeket mult év augusztusában egy szakbizottság javasolt a világítási üzem gazdaságosabbá és ezzel az áram olcsóbbá tételére, a vállalati vezetősége sürgősen foganatosítsa és az indemnitás lejártával, amikor költségvetését előterjeszti, arról is jelentést tegyen, hogy ezekből

a javításokból már miket foganatosított és miket készített elő.

A közgyűlés Aberle Raymond főmérnök felszólalása után az előadói javaslatot Kun Béla dr. kiegészítő indítványával együtt elfogadta.

Több kisebb tárgy elintézése után a közgyűlés déli tizenkét órakor véget ért.

LEGSZEBB KALAPOK FRANK EDENEL.

A budapesti tőzsde

Budapest, március 31.

Az értéktőzsde megnyitása-kor ismét az eladók voltak túlsúlyban. A piac meglehetősen kedvetlen volt és rezervált. A bankok ma sem intervenáltak, amit a kontremín újra kihasznál. Megnyitásnál fizették a legalacsonyabb árakat, később azonban a forgalom valamivel megélénkült, mert a kontremín a holnapi szállítási napra való tekintettel fedezni kezdett. Zárulat felé hire jött annak, hogy Bécsben lanyha az iránzat, mire az árfolyamokban ismét visszaesés következett be. Arak:

Magyar hitel 1700—690, Osztrák Hitel 855—25, Jelzálogbank 380, Leszámitoló 770, Hazai bank 623—35, Angol-magyar 856—60, Magyar-olasz 378—65, alt. takarékp. 950, Borsod-Misk. 2850, Concordia 2300, Bpesti gőzm. 4125—150, Gizzella 1800, Hungária 1850, Beocsini 4500—450, Bánya és kohó 3500—600, Alt. kőszén 7000, Salgó 5250, Rima 2225—150, Lichtig 1150—120, Schlick 980—40, Köburg 2975—900, Lipták 493—80, Láng 1050—70, Nasici 10550, Alt. fa 2000, Magyar erdő 1450, Országos faterm. 1440—20, Izzó 3625, Papír 3000, Ostermelő 830—810, Gummi 3200, Telefon 2650, Közüti 1135—100, Déli vasut 1620—560—669, Allamvasut 2550—625, Trust 2900.

A valutapiacra általában megszilárdult az iránzat, mert nagy fedezési vásárlások voltak. Egy kisebb fizetéképtelenség hire terjedt el a tőzsdén, ez azonban nem okozott különösebb izgalmat. Arak:

Napoleon 970—1040, Font 1250—1260, Dollár 311—317, Francia frank 22.50—22.75, Márka 5.04—5.23, Lira 13.50—13.70, Romanov 1.30—1.36, Lei 4.18—4.34, Sokol 4.20—4.40, Svajci frank 55, Kor-dinar 8.45—8.55, Bécsi 0.50—0.51, Lengyel márka 0.43—0.44.

Záróárfolyamok: Napoleon 1070, Font 1265, Dollár 325, Francia frank 22.75, Lengyel márka 0.44, Márka 5.40, Lira 14.— Bécsi korona 0.53, Romanov 1.40, Lei 4.40, Sokol 4.50, Svajci frank 56.50, Korona-dinar 8.70.

Zürichi devizák:

Zürich, márc. 31. (Megnyitás). Budapest 1.87 és fél, Bécs 1.82 és fél, Osztr. bélyegz. 0.94, Berlin 9.25, New-York 5.75, Milano 24, Prága 7.62 és fél, Zágráb 4.—, Bukarest 8.—, Varsó 0.74.

Zürich, március 31. (Zárulat). Berlin 9.22 és fél, Hollandia 1.99, New-York 5.75— London 22.63, Páris 40.45, Milano 23.65, Prága 7.65, Budapest 17.5, Zágráb 4.—, Bukarest 8.—, Varsó 0.73, Bécs 1.55, Osztrák bélyegzett 0.94.

— A világítási korlátozása. Április 2-ikától az ünnepek alatti csekély szentermelés és szállítás miatt egyelőre, remélhetőleg rövid ideig, az üzem korlátozása a következő: Villamos áram szolgáltatás délelőtt 10 óráig, éjjel 11 óráig, gáz szolgáltatás reggel fél 7-től fél 9-ig, délben 11-től 2-ig, este fél 7-től 9 óráig.

A város hozzájárulása a Déri-Muzeum létesítéséhez

Baltazár püspök a Tiszántul kulturájáról

A törvényhatósági bizottság mai közgyűlésén Baltazár Dező dr. püspök indítványára nyomban a kormányleiratok letárgyalása után a Debreceni Déri-Muzeum ügyét tárgyalták le.

Csűrös Ferenc dr. tanácsnok ki-merítő részletességgel ismertette a kulturpalota létesítése iránti mozgalom történetét, lelkes szavakkal méltatta Déri Frigyes adományának nagyszerű jelentőségét és elfogadásra ajánlotta a muzeumi bizottság javaslatát, hogy a közgyűlés vegye tudomásul azt az ajándékozási szerződést, amelyet Déri Frigyes az állammal kötött Debrecen javára és az ajándékozásért fejesse ki hálás köszönetét Déri Frigyesnek; a város közönsége minden összeget, amelyet már eddig is kulturpalota céljaira szánt, valamint a városi muzeum házastelkét ajánlja fel a leendő kulturpalota létesítésére, hogy ezzel is segítségére legyen Déri Frigyesnek, aki oly nagyszerű módon nyilvánította Debrecen iránti áldozatkészségét. A felajánlás áll a Hatvan-utca 23. számú házastelkeiből és 500.000 koronából. (Leikes éljenzés)

Baltazár Dező dr. püspök: Tisztelt közgyűlés! Anélkül, hogy az előterjesztett határozat bármely pontját is érinteni kívánám ellenindítvánnyal, vagy módosítással, indítatva érzem magam a tárgyhoz pár megjegyzést fűzni. Én fűzöm ezeket a megjegyzéseket különösen az előterjesztett határozatnak ahhoz a pontjához, amely Déri Frigyes ur számára köszönetet, hálás köszönetet indítványoz. Ennek a köszönetnek a mélyítése és melegeítése céljából szöveget fel különösen, hogy ne menjünk pusztán egy száraz határozathozattal kereszttől a dolgon, hanem a törvényhatósági bizottság tagjainak sorából is hangozzék el a visszhang erre a határozati javaslatra meleg köszönetben. (Eljenzés) De még tovább megyek, tisztelt közgyűlés és méltóztassék megengedni nekem, hogy habár én itt mint a többiekkel egyenlő törvényhatósági tag vagyok jelen, egyházi állásom minőségét is szem előtt tartva nyilatkozzam. Annál is inkább tehelem ezt, mert hiszen itteni jogosultságom és kötelezettségem egyházi alapra és természetére vihető vissza.

A debreceni református egyház és egyházkerület köszönetét is indítatva érzem tolmácsolni Déri Frigyes urnak, annak a két hatalmas kultúrtenyészőnek, amely Debrecennek kulturáját, művelődését, az egész Alföldet is megteremtette és nagy szolgálatokat tett az egész magyar nemzeti kultúra ügyének századokon keresztül.

Már most, ha azt látja ez a két hatalmas tényező, az egyházkerület és az egyház, hogy az általa kezdett, folytatott és magas színvonalra emelt kultúra további emelésének a segítségére ilyen fejedelmi adomány jön, akkor nagyon természetes, hogy meg kell hajtanom a zászlót a fejedelmi adomány előtt ebben a minőségemben is. És ennek a természetes konzekvenciája az, hogy ha a fejedelmi adományozó tekintete arra a teletömbre esett, amely teletömb részben a kollégium, részben az egyház tulajdona, hogy akkor siessünk az ügynek szolgálatára abban is, hogy ezeket a telkeket megfelelő mérsékelt díjnak, annak a fejében átengedjék a nagy célra. Ugy felületesen tekintve talán azt gondolnák, mivel az ügy hónapok óta húzódik, mintha itt valami érdeklődés-

lenség játszana közre a késedelemnél. Nem így van, tisztelt közgyűlés, a mi református egyházunk törvényei érthető okokból erős retortákon viszik keresztül a telekelidegenítések ügyét.

Ezt türelemmel be kell várni annak a bizonyos reményével, hogy minden egyes egyházi feletlen hatóság teljesen áthatva ennek az ügynek a nagy horderejétől, a debreceni egyház által már meghozott határozatot jóvá fogja hagyni és meg fogja erősíteni. (Élénk éljenzés.) Mi a mennyire csak az egyházi gépezet és technika engedi, igyekszünk rövid idő alatt tető alá hozni mind a két telekeladás ügyét. Méltóztassék ezt szíves tudomásul venni. (Eljenzés.)

Ha már felszólaltam, tisztelt közgyűlés, szeretnék elintézni egy a dologgal nem szorosan kapcsolatban levő, de mégis tágabb értelemben érintkezésbe hozható ügyet. Hiszen most Debrecen kulturájáról, Debrecen büszké, hatalmas kulturájáról, ennek az ugynevezett iskolák városának kulturájáról van itt szó, amely kulturából vette a maga erejét, a Nagyalföld, szellemi és anyagi erejével centralizálva ide, ezeket az erőket viszontszolgáltatul ontotta dusan erre a nagyalföldi vidékre, teremtve ezen a vidéken virágzó kulturát és alkotva olyan magyar népet, amely magyar nép büszkén kiálthatja a versenyt a nagyműveltségének nevezett külállamok földművelő népével is. Es ha ezt itt megállapítom és ha a történelem letagadhatatlan ténybizonyítékait hívom magam mellett erősségül, akkor lehetetlenség, hogy elitélő szóval ne ítéljem el azt a kijelentést, amely március 19-én innen hangzott el Petrisovich-Horváth Emil báró államtitkár ajkáról, aki különben igen derék beszédének a keretében valóságilag teljes járatlansággal és tudatlansággal, vagy talán félrevezetéssel, — de ez nem ment senkit sem — azt a kijelentést tette, hogy örök szeggyene a magyar Alföldnek, hogy nem voltak és nincsenek iskolái.

Hát, tisztelt közgyűlés, az iskolák városában, a magyar nemzeti kultúra büszké Paultheonjában ilget mondani, a nagy magyar Alföld kellő közepén, annak az Alföldnek, amelynek a városában a gimnáziumok egész hosszú sora van, állami, római katolikus, különösen református felekezeti, amely Alföldön, tisztelt közgyűlés, kivált a városokban palotás házakban lakik a népköltésnek, az elemi oktatásnak a kulturája is, ahol egy Bösör-ményben csak református tanító 47 van, Szoboszlón 27, ugyanannyi Nánason, tisztán a népkultúraért, annak az Alföldnek a kellő közepén, amelynek az itt született fiai közt irástudatlan egy sincs, amelynek fiai megmutatták, hogy mikor innen az alföldi, délibabos síkságról felvitték őket a karinthiai alperek közé, két nap alatt jobban oltthon tudta magát találni hatalmas nagy kulturájával és intelligenciájával, mint az ott lakó toprongos nép! — ilget kimondani ennek a városnak a tanácstermében nem illendő dolog és én ezt a vádat akár a multra, akár a jelenre, akár a jövőre vonatkozik, egyenesen visszautasítom. (Élénk éljenzés) Annál mélyebben hajtom meg a zászlót Déri Frigyes előtt, aki ismeri a város kulturális jelentőségét és fejedelmi adományával akarja ezt a jelentőséget még maga-

sabbra emelni. (Hosszantartó lelkes éljenzés).

A püspök mély hatást tett be-

széde után a közgyűlés az előterjesztett határozati javaslatot egyhangú lelkesedéssel elfogadta.

Végét járja a német kommunisták felkelése

Bécs, március 31. Berlinből jelentik: A német kommunistáknak általános sztrájkra irányuló felhívásai teljesen eredménytelenek maradtak. A rendőrségnek sikerült Halleban egy villában a vörös hadsereg főhadiszállását felfedezni. A Halleban leleplezett vezérkar összeköttetésben állott a sztrájk drezdai vezetőségével.

Tegnap hírek szerint a Bitterfeld és Leipzig közötti országúton Haderland bányaigazgató autójára rálöttek a sztrájkolók. Az igazgató halálosan megsebesült és leányát is lelőtték. A kommunisták tuzokat szedtek, főleg a papság köréből a Gross-Unterhausenben a lelkeszt, amikor husvét vasárnapján misét akart mondani, a kommunisták az utcán elfogták és kényszerítették, hogy papi talárját vesse le, elhurcolták és súlyosan megkínnozták.

Berlinben tegnap délnél 12 órakor Hyll kommunista vezért a fogházba való szállítása közben egy örmester agyonlőtte.

Berlin, márc. 31. A reggeli lapok majdnem egyhangzóan azt írják, hogy a zavargó vidékeken enyhült a helyzet és a kommunisták sztrájkfelhívása hatástalan maradt.

Középnemországban, a Rajnavidéken és Westfáliában sehol sem volt nagyobb összeütközés, csak a remscheidi vögyzárónál volt tüzérharc, ahol a rendőrség mintegy 400 embert tartóztatott le.

Gröbers vasuti állomást a lipcse-hallei vasutvonalon a kommunisták tegnap kiürítették. Erfurtban a rendőrség kinyomozta a kommunisták egyik vezérkarát.

A Freiheit mai számában »Kijózanodnak a félrevezettek« című cikkében azt a jelentést közli, hogy a munkásság felelős vezetői az általános sztrájk sürgős megszüntetését követelik.

Szerb-román határviellongás

Belgrád, márc. 31. A Tribuna közli, hogy a legutóbbi határviellongást, amely jugoszláv és román határcsapatok között történt, komoly konfliktust vont maga után. Néhány nap előtt román csapatok visszavetették a jugoszláv határőrséget és megszállottak néhány helységet és erdőt, melyet a románok a békeszerződés értelmében Romániahoz tartozónak tekintenek. A jugoszláv és a román csapatok között véres harc volt.

Az angol-orsz kereskedelmi szerződés

Koppenhága, március 31. Moszkvai lapok jelentése szerint a tízedik kommunista kongresszuson Japan, Olaszország és Németország megbízottai kijelentették, hogy az Angliával kötött keres-

kedelmi szerződéshez hasonló szerződéshez hasonló szerződés kormányai és Szovjet-Oroszország között létre fog jönni. Anglia két konzult küld Szovjet-Oroszországba, akik közül az egyik, Grove, már működött ilyen megbízatással Moszkvában.

Ausztria segítése

Páris, március 31. A népszövetség pénzügyi bizottsága mai ülésében Ausztria pénzügyi helyzetének beható vizsgálatával foglalkozott. Az erre vonatkozó kérdéseket szakszerűen végig tárgyalták. A bizottság egységes jegyzéket szerkesztett, amely pontról pontra felsorolja a szövetségesek és Ausztria teendőit, hogy megteremtsek a pénzügyi bizottság által kezdeményezett hitelakció megfelelő alapjait.

Amerika fegyverkezése

Hága, március 31. Washingtonból jelentik: A szenátus bizottsága a tengerészeti költségeket az 1921—22. költségvetési évre összesen 100 millió dollárról 496 millió dollárra emelte. A léghajózás költségeit 24 és fél millió dollárral emelték. Mindebből arra lehet következtetni, hogy Harding kormányzatával sem változott az a szándék, hogy az amerikai flottát elsőrangúvá építsék ki.

A római konferencia

Bécs, március 31. A Neue Freie Presse közli: Az egykori Monarchia utódállamaiak április 2-án Rómában tartandó gazdasági konferenciájára már szétmentek a meghívások. A konferenciára hivatalosak az egyes kormányok követői, illetőleg nagykövetei, hogy felvilágosítást nyújtsanak jogi és politikai természetű kérdésekben, de minden állam azonkívül szakelőadókat is fog Rómába küldeni. Elsősorban a békeszerződésekből eredő ügyek végleges rendezéséről lesz szó a konferencián, melynek határideje esetleg ismét halasztást fog szenvedni.

Uj kuplek és dalok!

Salome (Szászország)	34.50
Bar nóta	28.75
Jójj Hindosztánba	28.75
Botbűntetés	28.75
Oh, oh be csuda furcsa ez az élet	28.75
Last Letter (Az utolsó levél)	28.75
Emlékezés	28.75
Egy régi dal a régi zongorán	28.75
Madonna	28.75
Rettenetes egy eset	28.75
Balázs Árpád: Kicsi falu kicsi ház	28.75
Balázs Árpád: Nem a Tisza partján fekszik ez a csárda	28.75
Orgonavirágok. Irta Kiszely Gyula	28.75
Horihy Miklós induló	28.75
Sibernóta	34.50
Csicsóné	28.75
Halló. Vasárnap délután	34.50
Mancikám	28.75
Karnevál	28.75
Haragszik a tenger	28.75
Deborah	28.75

Kaphatók:

Hegedüs és Sándor r.-t.
zeneműkereskedésben.

A közgyűlés a tisztviselőkért

A nyugdíjasok rendkívüli segélye

A törvényhatósági bizottság mai közgyűlése több határozatot hozott a tisztviselők, ezuttal különösen a nyugdíjasok anyagi helyzetének a javítására.

Sorrend szerint először a népjóléti, munkaügyi és lakáshivatal személyzetének fizetési kérdését tárgyalta a közgyűlés. E kérdésben állandó ellentét van a város és a belügyminiszter közt. A város szerint ezek a hivatalok törvények és rendeletek alapján létesültek, tisztviselőik tehát, háborús segélyezésük tehát az állami hozzájárulás terhére kell hogy történjenék épügy, mint kedvezményes ellátásuk is. A belügyminiszter és a pénzügyminiszter viszont e terheket tisztán a városra akarja áthárítani.

A közgyűlés úgy határozott, hogy ragaszkodik eredeti álláspontjához és elrendeli ezeknek a tisztviselőknek a számára mindenemű segély kifizetését előlegképpen az állam terhére, egyben ismételt felír a kormányhoz ennek az összegnek a megtérítése iránt.

A városi nyugdíjasok, özvegyek és árvák ellátási illetményének városi drágasági és rendkívüli segéllyel való felemelését Kun Béla dr. indítványozta a múlt közgyűlésen. Most a tanács azt a javaslatot terjesztette elő, hogy akik állami drágasági segélyben eddig nem részesültek, a város házipénztára terhére nyagyanynit kapjanak, mint akik az állam terhére kapják a drágasági segélyt. Ez 380.000 korona költséget jelent és kifejezetten erre az évre szól. Fedezetül szolgál a nyugdíjalapnál erre a célra előirányzott 140.000 korona, a többi szükséglet pedig a tisztviselőknek előállt megtakarításokban talál fedezetet. Javasolja még a tanács, hogy a városi nyugdíjasok erre az évre 1200 korona rendkívüli segélyt kapjanak.

A közgyűlés a tanács javaslatát elfogadta.

A nem szorosabb értelemben vett városi nyugdíjasok, özvegyek és árváknak a közgyűlés megszavazta ugyanazt a havi 100 korona kedvezményes ellátást megváltó segélyt, amit a tényleges alkalmazottak is kapnak.

A nem szorosabb értelemben vett városi alkalmazottak részére az 1920. évre megszavazott drágasági segélyt és természetbeni ellátást megváltó segélyt továbbra is megszavazta a közgyűlés mindaddig, amíg a többi alkalmazottak az állam terhére kedvezményes ellátásban részesülnek.

Rét feleség, egy férj

Egy géplakatos kettős házassága

A nyiregyházi rendőrség érdekes kettős házasság ügyében kérte a napokban a debreceni államrendőrség segítségét. Nyiregyházaan ugyanis a múlt héten feljelentést tett a rendőrségen Melich Julianna nyiregyházi lakos Papp Imre debreceni géplakatos ellen, hogy miután őt 1914-ben feleségül vette, anélkül hogy elváltak volna, 1919-ben ismét megházasodott.

Melich Julianna feljelentésében elmondja, hogy Papp Imre, akit 1914 júliusában kelt egybe, házasságuk megkötése után nemsokára bevonult, majd a harcra ment, ahonnan csak 1916-ban került vissza. Hazaérkezése után pár nap múlva elhagyta őt

és amint most megtudta, 1919-ben meg is házasodott: nőül vette Nyiregyházaan Halász Anna odaváló leányt, akivel aztán Debrecenbe költözött.

A nyiregyházi rendőrség Debrecenbe küldte át az aktákat, kérve a debreceni rendőrséget, hogy állapítsa meg Papp Imre tartózkodási helyét s a bigámiával vádolt géplakatosot mielőbb hallgassa ki. A debreceni rendőrség megállapította, hogy Papp Imre a Bözörményi-úton a 18. számú házban lakik. Miután előállították, elmondta a rendőrségnek a tényállást, amely szerint Melich Julianna előadása lényegileg megfelel a valóságnak, csupán első feleségének az ellen ő állítása ellen tiltakozott, hogy ő elhagyta volna Melich Juliannát.

1916 októberében — mint a rendőrség elmondta — amikor mint rokkant a harcéről hazakerült, Melich Julianna, aki önálló jóval idősebb, kidobta őt a lakásából és kijelentette, hogy egy percig sem akar tovább vele élni. Ő beadta a válókeresetet és Nyiregyházaáról Nyiregyháza költözött. 1919 februárjában azonban megunt a válóper hosszú elhúzódását és asszonyra is szüksége lévén, megházasodott. Második feleségével, Halász Annával azonban még kevesebb szerencséje volt, mint az elsővel. A nyiregyházi feleség alig pár hónapi együttélés után hűtlenül elhagyta.

Nem is házasodom meg többet kapitány ur, — fejezte be vallomását. — Nem kell nekem soha több asszony, ez a kettő untig elég volt!

A debreceni rendőrség ma Nyiregyházaára küldte vissza az ügy iratait.

A közönséghez

A konszolidáció művének befejezése, a rend állandósítása, a produktív munka nekilendítésére törekszik ma Magyarország minden hazafiasan érző és gondolkodó polgára. Ennek a feladatnak elvégzésében a munka hatalmas része jut a sajtónak, amely nélkülözhetetlen eszköz egy nemzet jövőjének helyes megalapozásánál. A sajtó e reá váró munkát akkor végezheti el, ha nem áll divatos jelszavak szolgálatába, ha nem adja magát eszközül magán érdekek istápolására, ha minden erejével, szigorú lelkiismeretességgel egyedül a közérdek szempontjából irányítva dolgozik a haza javára.

A Debreceni Független Ujság két évtizede áll a tisztá polgári demokráta eszmék szolgálatában és minden szélsőséges áramlattól távol tartva magát, harcolt ezekért az eszmékért a csonkíthatatlan magyar haza szent gondolatának jegyében. Es amilyen rendületlenül megállott a Debreceni Független Ujság a magyar polgári demokrácia mellett, épp olyan törhetetlenül állott a polgárság is a Debreceni Független Ujság mellett. A Debreceni Független Ujság olvasó közönsége helyesen értéte meg e lap célját, helyesen ítélte meg a cél érdekében kifejtett erőfeszítéseit, hozott alkotásait és teljes pártatlansággal értékelte azokat az eszközöket — és az eszközöknek személyes érdekektől ment, nemesen tisztá kezelési módját, — amelyeket e lap céljai érdekében fölhasznál.

Most amikor a retentő terhek alatt nyugó Csonka-Magyarország a sötét kaoszából kibontakozni készül, a jövőért való felelősség kétszeres terhet ró minden magyar vállaira. A kétszeres teherhez több erő kell, a nagyobb feladatok megoldásához merészebb lendület s e nagyobb munkához szélesebb tér a satónak is, hogy fontos hivatásának eleget tehesen.

Az új évnegyed kezdetén a Debreceni Független Ujság fokozott támogatást kér olvasóközönségétől. Erre a támogatásra a Debreceni Független Ujság kötelességének fokozott teljesítésével igyekszik reászolgálni. Mint Debrecen város legnagyobb napilapja, hétköznapokon 6, vasárnap pedig 8 oldal terjedelemben tudósítja olvasó közönségét a belföldi és külföldi eseményekről, — amelyek ma olyan jelentőségűek, mint a magyar nemzet történetében talán soha — a legnagyobb pontossággal, részletességgel és lelkiismeretességgel.

Ezenfelül az olvasóközönség irodalmi igényeinek kielégítésére a mai számunkban megkezdjük Justh Zsigmond »Fuimus« című regényének közlését. — Justh Zsigmond, a kiváló magyar elbeszélő, — mint Mikszáth Kálmán írja róla — amilyen mélyen markol bele a paraszttársadalomba, amint nem elégszik meg a külsőségek, néprajzi tarkaságok és furcsaságok rajzaival, hanem behatol boncoló késével társadalmukba, főfogásaikba, erkölcesikbe, épen olyan mélyre látó szemmel, szigorú biztossággal, de pártatlan igazságérzettel nézi a magyar arisztokracia életét is, amelyet ebben a regényében rajzolt.

Amikor a Debreceni Független Ujság mindent elkövet, hogy olvasóit minél tökéletesebben kiszolgálja, kéri az olvasó közönséget, hogy ebben a törekvésében előfizetésével támogassa.

Előfizetési árak:

Egy évre	440 korona
Felévre	220 »
Negyedévre	110 »
Egy óra	50 »

HIREK.

Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy isteni örök
igazságban,
Hiszek Magyarország
feltámasztásában.

— Az evangélikusok templomtelket kernek a várostól. A jog- és pénzügyi bizottság a kérelem elutasítását javasolta, a közgyűlés azonban az egyenlő elbánás elve alapján utasította a tanácsot, hogy az evangélikus egyházzal is ugyanúgy tárgyaljon, mint a katolikus egyházzal.

— Az egészségügyi bizottságba a legutóbbi közgyűlés Radó Rezső dr. kamarai titkárát is bevalasztotta. Mivel azonban Radó Rezső dr. már nem tagja a közgyűlésnek, a mai közgyűlés helyébe egyhangulag Mihailovits Jenő gyógyszerészt választotta be.

— A legelőbér-sabályrendelet most van módosítás alatt. Mivel azonban a jóságok kihajtása most kezdődik, szükségessé vált a teljesen elavult, ötven krajcártól tíz forintig megállapított bírságokat már most felemeljék. A mai közgyűlés bírságot a pástoroknál az eddigiéktől tízszeresére, a legeltetési joggal visszaélőknél pedig az eddigiéktől huszszorosára emelte fel.

— Gyorsírók figyelmébe! Szombaton, április 2-án délután fel hat órakor a városháza tanács-termében a gyorsírók szokásos összejövetelt tartanak. Tárty: a reformgyorsírók. Erdekldőkét szívesen látnak az összehívók.

— A muzeumi bizottság ülése. Debrecen sz. kir. város muzeumi és könyvtári felügyelőbizottsága április 2-án, szombaton d. u. 4 órakor a Csokonai-kör termében ülést tart, melynek tárgyai: 1. Közművelődési könyvtárigazgató 1920. évi jelentése. 2. Muz. és könyvt. orsz. tanácsának leirata 1921 évi 16.000 kor. államsegély engedélyezéséről a könyvtár részére, e segély felhasználásának tervezete. 3. Muzeumigazgató évnegyedes jelentése. 4. Indítvány a város alapító tagsági díjainak némely tudományos társulatoknál feljebb emelése. 5. Indítvány a városi bérházak közt lévő átjárónak történelmi névvel megjelölése iránt. 6. Folyó ügyek.

— Térzene. A katonai zenekar vasárnap déli 12 órától 1 óráig a városháza előtt ténzenét ad a következő műsorral: 1. Magyar katonák indulója, Nöth A. 2. Arany és ezüst keringő, Lehár F. 3. Zenélő cigányok, Eilenberg R. 4. Cigány szerelem, nyitány, Lehár F. 5. Magyar egyveleg, Pazeller J. 6. Magyar ábránd, Bacho. 7. Huszár induló, Nöth Antal.

— A debreceni mértékhiitelesítő hivatal hatáskörének kiterjesztése. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a kereskedelemügyi miniszter a nyiregyházi mértékhiitelesítő hivatal megszűntetésével a debreceni mértékhiitelesítő működési körét, illetőleg hatáskörének területét, amely eddig Debrecen városára, Hajdumegyére és Bihar-megye magyar közigazgatás alatt maradt részére terjedt ki, Szabolcs-megyére, valamint Szatmár és Bereg megyék megmaradt részére is kiterjesztette. A nyiregyházi mértékhiitelesítő hivatal ugyanez a rendelet megszűnteti.

— Xelophon női model kalapok, ugyszintén selyem, antilopbőr tavaszi kalapok legszebb választékban Rózsa-divatházban

— Felülfizetések és pénzadományok a menekültnapokon. Az elmúlt hó 19. és 20-án rendezett menekültnapok ünnepélyei alkalmával gyűjtőveken adakoztak a menekülteknek: Mihailovits Jenő 200, Reich Viktor 100, N N 50, Lőfkovits Arthur 100, dr. Hódy Béla 100, Frank József és társa 50, Bódogh László 100, Sesztina Lajos 100, N N 50, ifj. Weichinger Károly 50, Balogh István 50, Berger Mór 40, N N 70, Szomjas Gusztáv 2000, Apolló-Mozi rt. 1000, Jámor Jánosné 20, Horváth Jánosné 50, Papler Gézané 200, Nagy Sándor 40, N N 30, dr. Hutiray József 50, Harstein Sándorné 100, N N 60, Kardos László 1000, Bosznay Jenő 100, N N 50, Kontsek Kornél 100, Kroh Vilmos 100, Tóth F. 20, Mondschein 50, N N 50, Aszódi és Roth 20, Szabó Gábor 10, Sántha Károly 20, Kaiser Salamon 20, N N 20, Méliusz könyvkereskedés 40, Haas L. 20, N N 10, Schuller Lajosné 10, Kereskedelmi Csarnok 500. Székely Ferenc gyűjtővein: Jogász és Tisztviselő-Kör asztaltársasága 1257-87, Fenyves Emil 200, Szankay Farkas Béla 50. Felülfizetések a színházi előadás alkalmával: Kecsis János 20, N N 50. A matiné: dr. Horváth Emil 94, Darkó Jenő 14, dr. Rugonfalvi Kiss István 14, Konecz Aurél 8, Tóth 214 kor. A Thea délután: dr. Horváth Emil 80, dr.

Rugenfalvi Kiss István 10, Szomjas Gusztáv 80, N. N. 30, K. Sándor 30, Jung 80, Fekete Lajos 30, N. N. 10, dr. Csath 110, N. N. 5, Havas Kálmán 50 koronát. Fogadják a nemes adakozók úgy a Menekültügyi Hivatal, mint a Székely Társaság hálás köszönését.

— Frank Sándor női divatüzletében Opal bluzok 400 koronától feljebb, ugyszintén kosztümök, szövet, trico selyem és grenadin ruhák, leányka Neumann-ruhák, selymek és szövetek nagy választékban. Olcsó árak!

— Zsidó imakönyvek diszkötésben, ondolált hajmunkák, divatnak megfelelően, nászajándékok házasulandók részére Moskovicz Adolfnál, Piac-utca 56. szám.

— Saplaközpontnál (Simonffy-utca 5.) katonai és civilsapkákat készíten és csináltatva legolcsóbban kaphat.

CROOKER REGÉNYEI

Egy-egy kötet ára 58 korona

A bűnbak
Falu szépe
Kevély Katalin
A milliomas
Angelika
Asszony-e vagy leány?
A vándormadár
Az erdő gyermekei
Az ő családja
Balmaine kisasszony
Barrington Diana
Családi hasonlatosság
Hamupipóke
Két férfi
Mary
Női diplomata
A másik
Váratlanul

Egy-egy kötet ára 58 korona

Kaphatók: Hegedűs és Sándor Irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyveskereskedésében, Debrecen, Piac-utca 34. sz. alatt

Csonka Magyarország — nem ország,

Egész Magyarország — mennyország!

SZINHAZ.

Róna Ilonka vasárnapi dal-estélyének műsora klasszikus, romantikus és modern dalokból áll. Haydn, Volkmann, Gounod, Strauss, Grieg stb. valamint Falk László zongoraművész kéziratosa dalai kerülnek előadásra, Falk László zongorakíséretében. Jegyek korlátoltan kaphatók még Méliusznál.

A színházi iroda jelentése:

Pénteken B) bérletben »Az utolsó eső« megy. Erre az előadásra a köztisztviselők 50 százalékos kedvezményben részesülnek. Április 5-től az esti előadások 7 és fél órákor kezdődnek.

Sesano, cirkusz-dráma a Buffalo-cirkuszban öt felvonásban. Luciano Albertini, a vaserejű atléta szenzációs mutatványokat produkál. Bemutatja az Arany Bika mozi. — Jegyelővétel.

Madame Recamier, történelmi regény első Napoleon idejéből, 6 felvonásban. Fernd Andra és Bern Ador a főszerepekben. Bemutatja az Uránia. Jegyelővétel.

A sáttán naplója, fantasztikus filmjáték 6 felvonásban. Bemutatja az Apolló.

Ch. Perzel Carola az új tánc-kolonokat szombaton, április 2-án kezdi. Beiratkozni lehet lakásán, az Uránia keresztpületében.

SPORT.

Bíróküldés.

A bíróküldő-bizottság a vasárnap és hétfőn eldöntésre kerülő mérkőzésekre a következő bírókat küldte ki:

Vasárnap:

Ügletéri pálya: d. u. 2 órákor DVSC—DNySC. Bíró: Kerekes Géza, határbíró: Tamássy László, d. u. 4 órákor NyTVE—DKASE. Bíró: Vadkerti Endre. D. e. 10 órákor DTE ifj.—DKASE ifj. Bíró: Machó Ferenc.

Díszegyi-úti pálya: d. u. 2 órákor DEAC—DMTK. Bíró: Szabó Kálmán, határbíró: Weinreb Dezső, Schuschitzky Béla, d. u. 4 órákor SZMTE—DTE. Bíró: Káldy Zsigmond.

Hétfő:

Ügletéri pálya: d. u. 2 órákor SZMTE—DNySC. Bíró: Weinreb Dezső, d. u. 4 órákor Trial-mérkőzés. Bíró: Kerekes Géza.

Bajnoki mérkőzések. A díszegyi-úti pályán vasárnap kettős bajnoki mérkőzés lesz, még pedig a DEAC—DMTK és a Szolnoki MTE—DTE csapatai között. Nívós, szép küzdelmekre van kilátás.

Kettős bajnoki mérkőzések a DKASE-pályán. Vasárnap a Bőszörményi-úti sporttelep ismét érdekes sportesemények színhelye lesz. A DKASE ugyanis vendégül látja a Nyiregyházi Torna és Vívó-Egyesület csapatát, hogy a bajnokság keretében összemérjék erejüket. A NyTVE eddigi eredményeiből, valamint itteni tavalyi szereplésükből láttuk, hogy csapatuk erős fejlődésben van és jelentékeny játékerőt képvisel. — Ugyancsak vasárnap lesz a pályán a Nyomdász—Vasutas bajnoki mérkőzés, amely tekintettel arra, hogy a Vasutasok valószínűleg nem tudnak komplett csapatot kiállítani, viszont a Nyomdászok legutóbb már bebizonyították, hogy erejük javult, érdekes küzdelmet ígér.

A hétfői ünnepnap szintén érdekességekkel szolgál. A Nyomdászok játszanak bajnoki mérkőzést a Szolnoki MTE csapatával, amely otthon saját pályáján az összes debreceni csapatok ellen meglepő eredményeket ért el. — Ugyancsak hétfőn lesz a DKASE-pályán a kerület trial-mérkőzése, ahol két válogatott-csapat fog egymással mérkőzni, hogy a mérkőzés alapján a kerület válogatott csapatát össze lehessen állítani, amely az április 24-én itt szereplő magyar válogatott csapattal fogja felvenni a küzdelmet.

Grünfeld Adolfné és gyermekei mély fájdalommal tudatják szeretett férje, illetve édes atyjuk

Grünfeld Adolf

március hó 30-án, délután 5 órákor, életének 60-ik, boldog házasságának 34-ik évében, rövid szenvedés után történt elhunytát.

A megboldogult temetése április hó 1-én, délelőtt 11 órákor lesz a Szepességi-u. 30. sz. gyászszobán, honnan az izraelita sírkertben fogják örök nyugalomra helyezni.

A megboldogult végtisztességére rokonait, barátait és jó ismerőseit ezután hívja meg a gyászoló család.

200.000-nél több menekültől kell gondoskodni. Minden fillér áldás. Vegyetek menekült-bélyeget!

VILÁGNYELVEK I
ROSE-nyelviskola
Széchenyi-utca 42

FUIMUS

REGÉNY

IRTA JUSTH ZSIGMOND

Első könyv.

1.

Márfay Gábor végrendelete ezen szavakkal végződött:

— — — — — És kedves nőmnek, sz. márfai Márfay Annának kötelességévé teszem, hogy fiam nevelésére tizedik életévig felügyeljen. Azután pedig őt egy külföldi, talán egy genfi nevelőintézetbe helyezze el, hol a gimnáziumi éveket fogja tölteni: évente legfeljebb két hónapot időzvéen csak az atyai, illetőleg az anyai háznál. Az egyetemi éveket — úgy kívánom — felerészben egy német, felerészben egy francia egyetemen végezze. Utánna pedig még egy esztendőket kell Angliában, tán Oxford- vagy Cambridge-ben töltenie.

Ha nagykoru lesz, végleg hazatérhet.

Azt akarom, hogy fiam megismerje az életet, azért e szigorú rendszabályaim. Családjaink veszedelme az volt, hogy élettapasztalat nélkül, rokon eszmék és érzések korlátolt körében, az élet harcaira készületlenül nőttek fel. En — ha életben maradok, — még szigorubb rendszabályokhoz nyulok. Serdülő éveiben minden anyagi támogatás nélkül hagyom, hogy így idejekorán megtanuljon a saját lábán állni, tudjon kenyeret keresni s megvívni érdekeiért.

Ha az Isten mást akar s korábban magához szólít, fentebbi kívánságom szigorú, szószerinti teljesítését követeltem meg s ennek keresztülvitével szeretett nőmön kívül kedves rokonomat, mint kiskorú fiam gyámját, báró Czobor Adámot bízom meg.

Kelt Márfán, 1865. május havában.

márfai Márfay Gábor s. k.)

2.

Id. Márfay Gábort mindig hőbortos embernek tartották a felsővidék rokon-nemzetségei, de végrendelete kibírdetése után napirendre tértek felette. A legjobb akarói is csak azt mondták, hogy ha nem hal meg, pár év alatt a téholydába kerül.

Özvegye, sz. Márfay Anna (ki atyja testvérének, Tamásnak unokája volt s így egyuttal unokahuga is) majd kisírta a szeméit, hogy férjét, kit úgy tisztelt, bámult, oly korán elvesztette. Majd aggodalmas arccal fordult gyermeke bölcsője felé. A fiucska, kicsibe mult, hogy posthumus nem lett s mégis már huszonegyedik élete éveig elő van írva élete programja.

Aggodalmas arccal, könyesszemmel olvasta ujjain, hány évig maradt még magzatja oldalán. Jóformán kilenc esztendeig se! A fiatal özvegy félelemből tán, tán szerelemből (bár szerelme csak ébredett még ez időben) hozzáment a Márfayakkal vagy tizenkétben összeházasodott gróf Niffor-nemzetség fejéhez; gróf Niffor Miklóshoz. E házassága, amely szintén csak rövid tartamu volt, még boldogabbá tette, mint az első.

Gr. Niffor Miklós szintén egy fiut hagyott hátra. De hát Niffor legalább meghagyta neki fiát; ez a fiu az övé lesz, míg csak felnő, nem! nem! mindig. Ott lesz a sirján, ott lesz majd a feltáma-

dásnál is az oldalán. Arra nincs törvény, hogy Lőrinczet kifejtse ölelő karjai közül; ez az ő fia egészen, az ő feltétlen birtoka. Benne ujult föl fiatalasága, benne reményei, ő benne minden öröme.

3.

A Márfay-, gróf Niffor- és báró Dzubor-család volt a Vág mellett hosszan elnyúló megye három törzssökös nemzetsége.

Márfán volt a Márfayak székhelye (de az a kastély romba-dőlött s a birtok már Gábor halála előtt idegen kézre került). Feketevár a Czoboréké. Ujvár a Nifforoké.

Özvegy Niffor Miklósné azonban Dálnán, a család egy szerzett birtokán élt, itt nevelte fel két fiát, itt töltötte el özvegyiségének hosszú éveit.

Ez ősi várkastélyokból intézték már négy-öt évszázad óta a vármegye dolgát, a családok folyton összeházasodtak s amellet folytonos háboruban éltek egymással, jóformán csak e perpatvarokat írták be a megye krónikás könyvébe, annak történetje helyett. Az egész megye története jóformán csak azon fordult meg, hogy a három család lagjai közül melyik lett a főispán s melyik a követ.

4.

Báró Czobor Adám, a Márfay Gábor végrendeletének végrehajtója, komolyan vette feladatát. Hisz ő volt tán az egyetlen, a ki tudta, mire céloz idős Márfay Gábor utolsó kívánságával. A fiatal Gábor tizenkilencedik évéig egy szigorú genfi intézetben nevelkedett; az első egyetemi évet egy német kis univerzításon, a másodikat Zürichben töltötte, aztán egy-egy évet Páris és Londonban. Jó tanuló nem volt, de sokat olvasott, különös fíu volt, ki mindannyiszor, hogy hazajött, meglepte a közelállókak. Voltak, kik azt mondták, bolond, mint az apja volt. Voltak, kik azt állították, még bolondabb. (Csuda-e kérem, csuda-e, hogy így van!) Voltak (kevesen), kik nagyon szerették, legtöbben félték tőle. A négy Márfay vén kisasszony véleménye az volt róla, hogy olyan, mint egy karvaly vagy más, előltük tán még ennél is ismeretlenebb ragadozó madár. Azt mondták, élesek a karmai s használja is őket.

Anyja? Szerette őt, bár másképp, mint kisebb fiát, Lőrincet, de hát — így mentegette magát imaszámolya előtt térdelve — másforma is, nem szerethetem úgy, mint Lőrincet. (Az »ugy«-ot a szeretet módjára használta, felek azonban, hogy a szűz anyja a szeretet mennyiségét értette. Es azt hiszem, a szűz anyának igaza volt...)

5.

Huszonöt év hamar lejár! ... A kocsis csak repült előre, elhagyva az ismert kis sárga indóházat, átrobogva egy néhány kis községet, a melyeknek kertjeiből virágzó gyümölcsfák ágai hajlot-tak ki az utcára.

Tavas van ismét!

A kocsiban ülő fiatalember hol álmos arccal be-behunyt szeméit, hol felriadva, összehúzta szempilláit és szurós tekintettel vizsgálta a jól ismert tájat. A nagykorú Márfay Gábor volt. Hegyes vadászkalap volt a fején, amely éles idomaival összhangban állott. Minden izma, vonása éles volt. Már a genfi intézetben mindig azzal csufolták gyermektársai, hogy gothikus stilben van tartva. Es volt is ebben valami. Asketikus volt a teste; ki volt fejezve rajta a régi, talán tulso-kas és gyorsan élt faj finomult-sága, betegsége, sőt talán fáradtsága is.

Öccse, Niffor Lőrinc, ki legjobban ismerte és szerette az emberek között s kit ő is legjobban szeretett, koronként szellemi embernek nevezte.

A »szellemi ember« most is öccsére gondolt. Milyen lehet? Hisz már innen-onnan két éve, hogy nem látta. Tavaly nyáron nem jöhetett haza. A nyarat édes atya végrendelete szerint az oxfordi egyetemen kellett töltenie.

Hogy fogja fogadni? Nem változott-e irányában? Hiszen befolyásolható nagyon, Lőrinc környezetében pedig nincs annyi jó embere, mint kellene lenni.

Fogadja bárhog, egyszer csak szeretettel kell, hogy hozzá forduljon. Szeretni fogja, ha majd tudja, mennyi szeretetet érez iránta, mennyi gondoskodással van jövője iránt.

A kocsit most a Dálna előtti utolsó falun rohogott keresztül: az a kis erdő ott, a mezők felett, már a Lőrincé. A hajnali köd elmosta a színeket, párák lebegtek a mezőn, a felkelő nap sugarai meg-megcsillámlottak a lecsapódott harmaton. Pacsirta énekelt a légben.

Gábor egyet gondolt, megállította a kocsit. Innen majd gyalog megyek fel a kastélyba, te pedig a málháimat a tisztartó urhoz viszed s nem szólsz semmit arról, hogy megérkeztem, érted?

A kocsis komoly méltósággal, némán bólintott fejével. Megértette, amit Gábor mondott, de felelni nem tudott volna rá. Tót volt, mint itt mindenki, de értett magyarul.

A kocsit lassan elkanyarodott Dálna felé, Gábor még ott maradt állva a rétek közepén.

Ugy érezte, e percben született. Mily üres volt eddigi élete, nem volt hová hajtsa fejét, éhezett a családra, a melyet oly rég, oly rég nélkülözött.

A pacsirta csak dalolt: úgy érezte, tele dalával a lelke. Ebred minden, ébred a lelke is. Ugy, úgy, fogadják be mindazzal, a mit magával hozott; bocsássák meg neki mindazt, a mit elvesztett. Hisz a lényeges az, a mi minden bearanyoz, az, a mi melegebb a nap sugaránál, mélyebb a természet zenéjénél: az örök szeretet, az ott van a lelke mélyén, mindent igérve s a mellett alamizsnáért könyörögve.

Tizenegy év oly hosszan telt el idegenek között, a vándorélet kiszodorta a szegény szárnyas néhány tollát: most már pihenni akar, lábat vetni, hogy megismerje azt a helyet, a hol tán még egyszer fészket is rakhat!

(Folyt. köv.)

Minden szépségihát eltüntet

KLEOPATRA

kozmetikai intézet, hölgyfodrászat és manikűr-szalón :: ::

Simonffy-utca 7. szám

Gyermekruhák

1-3 számig vászonból 150 K, himzett fehér batisztruhák 280 K. :: Olcsó gyermek-cipők érkeztek :: ::

dr. Hegedűsné

Gyermekdivatházába

Simonffy-utca 2. szám alá

Markovits Ignác

bankirodája és árubizományi üzlete Piac-u. 63. Felegyházy mellett. Telefon Intarban 5-65.

Legelőnyösebben vállal osztrák és eseh-szlovák kifizetéseket. :: Elfogad megbízásokat értékpapírok, pénznemek, áruk vételére és eladására.

Budapesti előkelő szeszárú és likörgyári

részv. társ. képviselőket keres

Debrecen és vidéke részére kik fűszer- és csemegeüzletekben, kávéházakban, italmérésekben kiválóan be vannak vezetve. Csak is reprezentábilis nagy vevőkörrel rendelkező urak sziveskedjenek ajánlatukat „ÉLETPÁLYA” jellegre BLOCKNER J. hirdetésírodájába, Budapest IV., Semmelweis-u. 4. beküldeni.

Fűszer-és italárúkból legolcsóbb beszerzési forrás

GYÉMÁNT GÉZA ÉS TÁRSA fűszer-nagykereskedőknél, PIAC-UTCA 58. SZÁM ALATT Telefon: 1307. sz.

Csathó Kálmán

összes munkái:

Pókháló, regény... K 60
Mikor az öregek fiatalok voltak... K 70
Blanche, avagy a szegény rokon, regény... K 32
Juliska néni, elbesz. K 36
Ibolyka, elbeszélés... K 40
A varjú a toronyórán regény... K 60
A nő litka, elbeszélés... K 40
Most két a nap, regény... K 60
Te csak pipálj Ládányi, elbeszélés... K 40
Tizenöt százalék felár!!

Kaphatók Hegedűs és Sándor irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvkereskedésében, Debrecen, Piac-utca 34. sz.

Könyvtárakat

és egyes műveket is legmagasabb áron :: :: vásárol :: ::

Aczél Henrik

modern antiquáriuma

Első Takarékpalota.

Kívánatra házhoz megyek megtekinteni.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja hétköznap 10 szóig 15 korona, minden további szó 150 kor. Vasár- és ünnepnapokon 10 szó K 20—, minden további szó K 2— Vestag betűkből szedett szavak kétszeresen számítanak.

VÉTEL.

Aranyat, hamisfogakat, briliánsokat a legmagasabb napi árban veszek

Schiffmann ékszerész, Piac-u. 67. Frohner-szálloda épület

Jóka! összes műveit 100 kötetben megvételre keres Acél antiquáriuma, Piac-utca 24.

Ólomot,

ólmocsöveket, ólomedényeket és más ólomból készült ócska tárgyakat magas áron veszünk. — Cim a kiadóhivatalban.

ELADÁS.

Tűzfűtő

aprítva, valamint szalában megrendelésre azonnal házhoz szállít »Unió« tűzfűtőtelep, Ispótytelep 1. Telefon 779.

Parti cipők,

harisnyák mélyen leszállított ólósó árban kaphatók Weisz Ignácnál, — Piac-utca 73.

Fiu- és leány swetter garnitúrák

nagy választékban kaphatók:

dr. Hegedűsné gyermekdivatházában SIMONFFY-UTCA 2.

Eladó

jó állapotban üzemképes 6 lóerős »Nicholson« cséplőgarnitúra elevátorral, szijakkal, teljes felszereléssel, szalmafűtéshez is felszerelve, idei csépléssel Lichtmann Ferencnél, Újfehértón.

Hőlégi szivattyú,

teljesen üzemképes, — szívó-nyomó szerkezettel 30—35 méter magasságig eladó. — Megtekinthető Ullmann Salamon Kereskedelmi Részvénytársaságnál, Piac-u. 69.

Sörapparátus

két rézcappal, jégsekérennyel, modern kivitelben eladó. — Értekezni Ölbaum-iroda Piac-utca 75. szám.

ÚJ ZENEMŰVEK

Végvári dalok:

1. Eredj, ha tudsz!
2. Október 6.
3. Könyvek
4. Hallga, mi ez...

Fűzetenként 34-50 K

Balázs Árpád:

Vallomás... 23 K
Szeret-e drágám?... 23 K
(Üzenetváltás)

::::: Kárpáti: :::::

Izenet a rabságba 34-50 K

Kaphatók Hegedűs és Sándor irodalmi és nyomdai r.t. könyvkereskedésében, Piac-utca 34.

Szép szalonszillár eladó. — Hatvan-utca — (Egyházi bérpalota) I. em. 8. sz. alatt.

Transmissióhoz való két felső kerék eladó. Cim a kiadóhivatalban.

2 darab teljesen új szövetöltöny, jó erős, rendkívül olcsón eladó. Cim a kiadóban.

Tiszta

egész ives makulatura

(ujspapír) kapható 5 és 10 kilós csomagokban a kiadóhivatalban. Piac-u. 49.

Abronsvas,

teljesen új, kgr.-ként 20 K-ért kapható a kiadóhivatalban.

Cimbalom,

pedálos, igen szép, jutányosan eladó. — Cim a kiadóban.

Sós szalonna

szép názi, körülbelül 25—30 kgr., kgr.-ként 85 kor-ért eladó. Esetleg két-három tételben is. — Cim: Attila-tér 4.

Eladó

plüss ebédődivány, hencser, madrac Glatten kárpitosnál, püspöki palota.

KERESLET.

Aranyat,

mindenféle ezüstöt, briliántot, gyöngyöt vesz Steiner Mihály, Hatvan-utca 2. szám, I. emelet.

Lapkihordó

asszony felvétetik

lapunk kiadóhivatalában,

PIAC-U. 49. SZ.

Egy

fiatal kereskedő segéd, ki vas- és fűszerzakunában jártas, — Lichtmann Dávidnál Kában, felvétetik. Jelentkezés Piac-utca 60., Kiskereskedők árubeszerzési r.t.

Elcserélném a főtérhez közel levő két kisebb szobából álló lakásomat olyan két nagyobb szobából álló lakással (lehet egész ház is), hol sertést és aprójószágot lehet tartani. — Címét kérem a kiadóban beadni.

Gyümölcsös

bérbe kerestetik. Cim a kiadóban.

Tarka-

és fehér ruha varrását, javítását, feldolozását a legjutányosab árban vállalom, házhoz is elmegyek. Homok-utca 4. sz., ajtó 3.

Könyvkötő tanuló és egy tanuló leány a Hegedűs és Sándor r.t. könyvkötészetébe fizetéssel felvétetik. Piac-u. 49.

Leányok felvétetnek

Piac-utca 49. sz. II. udvar.

Mindenes

főzőnő jó bizonyítványokkal kerestetik április 1-re. — Cim a kiadóhivatalban.

Kifutó fiu

jó fizetéssel felvétetik a Debreceni Független Újság kiadóhivatalában Piac-u. 49.

VEGYES.

Kitűnő

házikosztra, ebéd, vacsorára kosztosok elfogadtnak. Csapó-utca 35. sz.

Kóser

házi koszt kapható. Ebéd és vacsora bentékezésre és kihordásra Róthné-nél, Vörösmarty-utca 2.

Fehérnemű,

gyermekruhát, harisnyafelélést jutányosan készítenek. Filé munka készítését és tanítását vállalom. Csapó-utca 35. udvarban jobbra.

Szőlő

gyümölcsösrel bérbe kerestetik. Cim a kiadóban.

Cunard Line cabin-osztály

SAXONIA (13620 tonna) ind. ápril. 9., máj. 12.
ALBÁNIA (13680) „ „ 14. „ 26.
GARONIA (24778) „ „ 16. „ 17.
IMPERATOR (52117) „ „ 16. „ 21.
AQUITANIA (48188) „ „ 23. „ 14.
MAURETANIA (38820,) „ „ 30. „ 28.
GERMANIA (24770) „ „ 3.

Budapesti iroda VIII., Baross-tér 9.

Felelős szerkesztő:

Dr. HEGEDŰS LORÁNT.

Kiadó:

HEGEDŰS ÉS SÁNDOR irodalmi és nyomdai részv. társ.